

Ikääntyvän yrittäjän digihaasteet

29.12.2021

Marraskuussa 2021 haastattelimme DIKO*-hankkeessa ikääntyviä yrittäjiä heidän digitaidoistaan, hyvinvoinnistaan ja jaksamisestaan. Haastattelut tehtiin kymmenelle eri toimialan yrittäjälle, iältään 54-70 vuotta. Haastateltavat olivat sekä miehiä että naisia ja suurin osa haastatteluista tehtiin Teamsin välityksellä.

Haastattelussa kartoitettiin ikääntyvien (+54-vuotiaat) yrittäjien osalta:

- Millaisia digihaasteita heillä on.
- Miten digitaalisuus näkyy heidän yritystoiminnassaan ja miten he kokevat sen lisääntymisen.
- Mikä heitä motivoi opettelemaan uusia digitaitoja.
- Miten he parhaiten oppivat.
- Miten he huolehtivat itsestään yrityksen pyörittämisen ja uuden opettelun keskellä.

Lisäksi yrittäjiltä kysyttiin toiveita DIKO-hankkeessa järjestettävien tilaisuuksien sisällöistä, ajankohdista ja toteutustavoista.

Digitaalisuus yrityksissä

Digitaalisuus ja sen lisääntyminen näkyi luonnollisesti kaikissa yrityksissä jollain tavalla. Erilaiset järjestelmät ja ohjelmistot olivat tulleet yritysten arkeen, ja sähköpostia, Teamsia ja erilaisia toimisto-ohjelmia hyödynnettiin toimialasta riippumatta kaikissa yrityksissä. Kaikki haastatellut olivat lisäksi jollain tasolla tutustuneet digitaaliseen markkinointiin; sosiaalisen median, nettisivujen ja hakusanamainonnan merkitys liiketoiminnan tukena oli yrittäjille tuttua, vaikka kaikki eivät niitä itse tehneetkään.

Yritysten digitaalisuus vaihteli radikaalisti: osalla yrityksistä oli verkkokauppa, sähköinen laskutus ja useita sosiaalisen median tilejä, kun taas jollain ostot hoidettiin puhelimitse tai asiakkaille tarjottiin maksutavoiksi ainoastaan käteistä ja tilisiirtoa. Myös yrittäjien osaamistaso digitaalisuuden osalta vaihteli paljon: toiset päivittivät sujuvasti itse nettisivuja ja verkkokauppaa, kun taas joku koki, että käytettävä sanastokin jo on niin

vierasta, että koko digitaalisuus tuntuu jopa vastenmieliseltä.

Tieto, tietämys ja niiden puute

Yhdeksi keskeiseksi haasteeksi ikääntyvillä yrittäjillä nousi tieto – tai paremminkin sen puute – liittyen digiasioihin. Toisin sanoen tiedostettiin, että uusia taitoja täytyy opetella ja digitaalisuutta pitää hyödyntää, mutta ei oikein tiedetty, että mistä voisi lähteä liikkeelle ja miten tietämystä ja osaamista voisi lisätä. Osalla oli toki tietoa enemmän, kuin toisilla, ja tässäkin vastaukset vaihtelivat: osa kuvaili itseään edelläkävijäksi, osa nihkeäksi omaksujaksi.

Tietoon ja tietämykseen liittyy myös toinen haastatteluissa esiin noussut asia: mitä kaikkia mahdollisuuksia digitaalisuus ylipäätään tarjoaa, tai miten valita parhaat mahdolliset lukuisista vaihtoehdoista? Yrittäjien mukaan heille tarjotaan valtavasti kaikkea digitaalisuuteen liittyen, mutta on vaikea erottaa, mikä on juuri omalle yritykselle paras ja oman liiketoiminnan kannalta kannattavaa. Osa koki, että selvitystyöhön menee valtavasti aikaa, osa puolestaan ei oikein tiennyt, mistä edes aloittaa aiheeseen perehtymisen, kun sanastokin on vierasta.

Asenne kohdillaan

Haastateltujen asenne uusia teknologisia ratkaisuja tai digitaalisia mahdollisuuksia kohtaan oli lähes sataprosenttisesti positiivinen. Kaikki kokivat olevansa valmiita oppimaan ja omaksumaan muutoksen tuomia uutuuksia, vaikka se täytyykin tehdä oman ammattitaidon kehittämisen ohella ja lisäksi. Toisaalta muutamassa vastauksessa näkyi tietynlainen (iän tuoma?) varmuus, kun yksi totesi, että hänen ei tarvitsekaan osata kaikkea, jos muut yrityksessä osaavat, ja yksi, että yrittäjyyden hyvä puoli on muun muassa se, että voi itse valita, mitä opettelee tai ei opettele.

Ylipäätään ikääntyvien yrittäjien asenteessa korostui ymmärrys siitä, että itseään ei kannata ajaa loppuun esimerkiksi tekemällä turhaa manuaalista työtä tai pihistämällä vapaa-ajasta. Suurin osa haastateltavista koki digitaalisten ratkaisujen nimenomaan tuoneen helpotusta moneen asiaan yritystoiminnassa.

DIKO-hanke kehittää pk-yritysten digiosaamista

Elokuussa alkanut DIKO-hanke järjestää keväällä 2022 tilaisuuksia, joissa ikääntyville yrittäjille tarjotaan hyvinvointiin ja oppimiseen liittyviä puheenvuoroja ja mahdollisuuksia käytännön digitaitojen kehittämiseen. Tavoitteena on vastata yrittäjien haastatteluissa jakamiin digiosaamisen haasteisiin ja lisätä samalla heidän hyvinvointiaan ja kasvattaa heidän verkostojaan.

Piia-Pauliina Mäntysaari
Asiantuntija, TKI

SeAMK

* DIKO – Digiosaamisen kehittäminen Etelä-Pohjanmaan pk-yrityksissä, on ESR-rahoitteinen hanke, jonka päätavoitteena on kehittää eteläpohjalaisten pk-yritysten digiosaamista. Kirjoittaja toimii projektipäällikkönä DIKO-hankkeessa.

